

جزء دوم

مبارزه نامحبوب؟!

﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ
وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ﴾

سوره بقره، آیه ۲۱۶

چه بسا چیزی را دوست نداشته باشید، اما
به نفعتان باشد. چه بسا هم چیزی را دوست
داشته باشید، اما به ضررتان باشد.

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

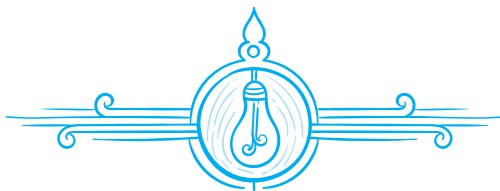
كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كَرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا
 شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ
 لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ
 الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ
 اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ
 أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ
 يَقْتُلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ
 يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ
 حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ
 النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ
 هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ
 اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
 قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ
 مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْغَوْكَ ذَلِكَ
 يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

تلاوت آیه

مدرسه حفظ

بیانی از آیه شریفه

یکی از ویژگی‌های اصلی زندگی مؤمنانه جهادی زیستن است و در میان مصادیق زندگی جهادی، مبارزه با دشمن از برترین‌هاست؛ آن‌هم دشمنی که به شما حمله کرده و جان و مال شما را به خطر انداخته است. البته روشن است که مبارزه با دشمن سختی‌هایی دارد، که به همین سبب، بسیاری از انسان‌ها از مبارزه و رویارویی با دشمن خود پرهیز دارند.

خداوند متعال در آیه فوق بر این نکته تأکید می‌ورزد که اگرچه جهاد خوشایند شما نیست، بدانید که بسیاری از امور هست که به ظاهر ناخوشایند است، اما به نفع شماست. به عنوان مثال، داروهایی که پزشکان برای نجات بیماران تجویز می‌کنند یا حتی گاهی عمل جراحی که بسیار دردآور هم هست، در عین اینکه ناخوشایند است، به نفع انسان است. درمقابل، بسیاری از اموری که به ظاهر خوشایند انسان است، درواقع موجب زیان انسان می‌شود؛ مثل بسیاری از غذاهای لذیذی که امروزه در قالب فست‌فود درست شده است، اما متخصصان تغذیه آن را برای سلامت انسان مضر می‌دانند.

امروزه، جهاد با صهیونیست‌ها از همین قبیل است و اگرچه در جهاد با آنان، امت اسلام خسارت‌هایی می‌بینند که ناخوشایند است، چنانچه در این امر کوتاهی شود، خسارت‌های بسیار بزرگ‌تری خواهند دید. به تعبیر رهبر معظم انقلاب، هزینه مقاومت از هزینه سازش کمتر است.

صهیونیست‌ها به دنبال تسلط بر منابع عظیم و ثروت‌های بزرگ امت اسلام هستند و پس از آن قطعاً می‌کوشند امت اسلام را به نابودی بکشانند. در پایان آیه، خداوند متعال می‌فرماید: «وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»؛ یعنی علم ما در برابر علم خدای متعال هیچ است و او همه چیز می‌داند و ما در برابر او هیچ نمی‌دانیم.

کسی که به این نکته توجه کند دستورهای خدای متعال، از جمله دستور جهاد را با جان و دل می‌پذیرد، اگرچه برایش به ظاهر ناخوشایند باشد؛ همان گونه که دستور پزشکان متخصص را اجرا می‌کند، اگرچه به ظاهر تلخ و دردآور باشد؛ چون می‌داند که به نفع اوست و در پایان این سختی و تلخی، گشایش و شیرینی خواهد بود.

در آینه آیات کریمه قرآن

■ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ تُمْنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ يَغْفِرَ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَنَشْرِ الْمُؤْمِنِينَ»^۱

۱. سوره مبارکه صف، آیه ۱۰-۱۳: «ای اهل ایمان، آیا شما را به تجارتی راهنمایی کنم که شما را از عذابی دردناک نجات می‌دهد؟ به خدا و پیامبرش ایمان آورید و با اموال و جان‌هایتان در راه خدا جهاد کنید. این [ایمان و جهاد] اگر [به منافع فراگیر و همیشگی آن] معرفت و آگاهی داشتید، برای شما [از هر چیزی] بهتر است تا گناهتان را بپارزد، و شما را در بهشت‌هایی که از زیر [درختان] آن نهرها جاری است و خانه‌های پاکیزه در بهشت‌های جاویدان درآورد. این است کامیابی بزرگ؛ و نعمت‌های دیگری که آن را دوست دارید [و به شما عطا می‌کند]. یاری و پیروزی نزدیک از سوی خداست؛ و مؤمنان را مژده ده.»

- ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَعْظَمَ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾^۱

در آینه روایات معصومان علیهم السلام

- پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: مَقَامُ أَحَدِكُمْ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةٍ فِي بَيْتِهِ سَبْعِينَ عَامًا وَيَوْمٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ فِيمَا سِوَاهُ.^۲
- حَظَبْنَا رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه و آله قَبْلَ وَفَاتِهِ وَهِيَ آخِرُ خُطْبَةٍ خُطِبَهَا بِالْمَدِينَةِ حَتَّى لَحِقَ بِاللَّهِ تَعَالَى... مَنْ خَرَجَ مُرَاطِبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَعَالَى أَوْ مُجَاهِدًا فَلَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ سَبْعُمِائَةِ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَيُمَحَى عَنْهُ سَبْعُمِائَةِ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَيَرْفَعُ لَهُ سَبْعُمِائَةِ أَلْفِ دَرَجَةٍ.^۳
- امام صادق علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: اغْزُوا تُورَثُوا أَبْنَاءُكُمْ مَجْدًا.^۴

۱. سوره مبارکه توبه، آیه ۲۰: «آنان که ایمان آوردند و هجرت کردند و با اموال و جان هایشان در راه خدا به جهاد برخاستند، منزلتشان در پیشگاه خدا بزرگتر و برتر است، و اینان اند که کامیاب اند.»
۲. النوری الطبرسی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۱۱، ص ۱۸: «اینکه یکی از شما یک روز در راه خدا باشید بهتر است از هفتاد سال نماز در خانه خدا؛ و یک روز در راه خدا بودن بهتر است از هزار روز در غیر راه خدا بودن.»
۳. ابن بابویه قمی، ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، ص ۲۹۳؛ حر العاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۱۹؛ مجلسی، بحار الانوار، ج ۷۳، ص ۳۷۲: «ابوهریره و ابن عباس گفتند که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در آخرین خطبه‌ای که قبل از وفاتشان در مدینه برای ما خواندند فرمودند: ... و هر کس برای مزداری یا جهاد در راه خدا از خانه خارج شود، برای او در برابر هر گامی که برمی دارد هفتصد هزار حسنه ثبت می‌شود و هفتصد هزار گناه از او زدوده می‌شود و هفتصد هزار درجه برای او بالا می‌رود.»
۴. کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۹: «بجنگید که برای فرزندان خویش بزرگی به جا خواهید گذاشت.»

■ امام باقر علیه السلام به نقل از پدرشان به نقل از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: مَا مِنْ قَطْرَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَطْرَةٍ دَمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ^۱

در آینه کلام بزرگان

■ آری، این گونه ناملایمات طبعاً بر مؤمنین هم شاق است؛ هرچند خدای سبحان مؤمنین را در کتاب خود مدح کرده و فرموده: در میان آنان افرادی هستند که در ایمانشان صادق اند، و آنچه می کنند جدی و سودمند است، لیکن در عین حال، طایفه ای از ایشان را مذمت می کند که در دل هایشان انحراف و لغزش هست، و این معنا با مراجعه به آیات مربوطه به جنگ بدر و احد و خندق و غزوات دیگر کاملاً به چشم می خورد و معلوم است مردمی که مشتمل بر هر دو طایفه هستند و بلکه اکثریت آنها را طایفه دوم تشکیل می دهد، وقتی مورد خطاب قرار گیرند، صحیح است که صفت اکثر آنان را به همه آنان نسبت داد و گفت: «قتال مکروه شماست.» البته این وجه اول بود؛

و یا از این جهت بوده که مؤمنین به تربیت قرآن بار آمده اند، و عرق شفقت و رحمت بر تمامی مخلوقات در آنان شدیدتر از دیگران است. تربیت شدگان قرآن حتی از آزار یک مورچه هم پرهیز دارند و نسبت به همه خلائق رأفت و مهر دارند. چنین کسانی البته از جنگ و خونریزی کراهت دارند؛ هرچند دشمنانشان کافر باشند، بلکه دوست دارند با دشمنان هم به مدارا رفتار کنند و آمیزشی دوستانه داشته باشند، و خلاصه، با عمل نیک و از راه احسان آنان را به سوی خدا دعوت نموده و به راه رشد و در تحت

۱. همان، ص ۵۳: «هیچ قطره ای نزد خدای متعال دوست داشتنی تر از قطره خونی که در راه خدا ریخته می شود نیست.»

لوای ایمان بکشانند تا هم جان برادران مؤمنشان به خطر نیفتد و هم کفار با حالت کفر هلاک نشوند و در نتیجه، برای ابد بدبخت نگردند.

چون مؤمنین این طور فکر می‌کردند، خدای سبحان در آیه مورد بحث به ایشان فهمانید که اشتباه می‌کنند؛ چون خدایی که قانون‌گذار حکم قتال است، خوب می‌داند که دعوت به زبان و عمل در کفاری که دچار شقاوت و خسران شده‌اند هیچ اثری ندارد، و از بیشتر آنان هیچ سودی عاید دین نمی‌شود؛ نه به درد دنیای کسی می‌خورند، نه به درد آخرت.

و این دو وجه هرچند هر دو می‌توانند جمله «وَهُوَ كَرُهٌ لَّكُمْ» را توجیه کنند، ولیکن وجه اول به نظر با آیات عتاب مناسب‌تر است؛ علاوه بر اینکه تعبیر در جمله «كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ» هم به بیانی که گذشت که چرا به صیغه مجهول آمده مؤید وجه اول است.

«وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ». این جمله بیان خطای ایشان را تکمیل می‌کند؛ چون خدای تعالی خواسته است در بیان این معنا راه تدریج را به کار ببندد تا ذهن مؤمنین یکه نخورد. لذا در بیان اول تنها احتمال خطا را در ذهنشان انداخت، و فرمود درباره هرچه کراهت دارید احتمال بدهید که خیر شما در آن باشد و درباره هرچه علاقه‌مندید احتمال بدهید که برایتان بد باشد.^۱

■ جنگ با همه سختی‌هایی که دارد، آثار مثبت و فوایدی نیز دارد؛ از جمله:

(الف) توان رزمی بالا می‌رود؛

(ب) دشمن جسور نمی‌شود؛

(ج) روح تعهد و ایثار در افراد جامعه به وجود می‌آید؛

(د) قدرت و عزت اسلام و مسلمانان در دنیا مطرح می‌شود؛

۱. طباطبائی، ترجمه تفسیر المیزان، ج ۲، ص ۲۴۶-۲۴۹.

- ه) امدادهای غیبی سرازیر می‌گردد؛
 و) روحیه استمداد از خدا پیدا می‌شود؛
 ز) اجر و پاداش الهی به دست می‌آید؛
 ح) روحیه ابداع و اختراع و ابتکار به وجود می‌آید.^۱

حق دفاع از خود

آقایان ارتشی‌ها و پرسنل‌های ارتش که از نقاط مختلف تشریف آورده‌اند، من دعاگوی همه هستم و از آنها تشکر می‌کنم. بسیاری از امور است که انسان از آن خوشش نمی‌آید، لکن وقتی که تحقق پیدا کرد، می‌بیند خیرش در آن بوده است: «وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ». ما و ملت اسلامی ما جنگجو و هجومگر نبوده‌ایم و نیستیم و از این جنگ تحمیلی هم خوشمان نمی‌آمد و کراهت داشتیم که دو طایفه از مستضعفان به تحریک مستکبران و تحریک آمریکا و اغفال حزب بعث، به روی یکدیگر حربه بگشایند و آتش؛ لکن همه می‌دانید و همه هم در جهان می‌دانند که این جرم متوجه به حزب بعث و صدام و صدامیان است. درعین حالی که ما از جنگ گریزان هستیم، لکن دفاع که حق هر انسانی است و واجب است بر هر انسانی دفاع از خود و دفاع از کشور خود و دفاع از دین خود، ما به عنوان دفاع در مقابل این قدرت‌ها ایستاده‌ایم.^۲

۱. قرائتی، تفسیر نور، ج ۱، ص ۳۳۴.
 ۲. بیانات امام خمینی رحمة الله علیه در دیدار با دانشجویان دانشکده افسری، پرسنل هوانیروز تهران، پایگاه هوایی شیراز و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۰/۹/۱۱.

هر نیک و بدی که در شمار است چون درنگری صلاح کار است
بس یافته کآن بساز بینی نایافته به، چو باز بینی
بسیار غرض که در نورد است پوشیدن او صلاح مرد است
سررشته غیب ناپدید است بس قفل چو بنگری کلید است^۱

برای عمل به این آیه، در جهاد مسلمانان و صهیونیست‌ها، باید در سمتی بایستیم که خدا به آن فرمان داده است؛ یعنی حمایت از مردم مظلوم و کمک به مردم این دو کشور و ایستادن در جبهه مقاومت و هزینه دادن برای این امر مهم.

در گام نخست کمک نقدی را برای حمایت از آنها هدیه کنیم و در گام‌های بعدی به حسب وظیفه باید دید چه نیازی برای قتال با دشمن وجود دارد. آیا می‌توانم و قتم را برای تبیین موضوعات در فضای مجازی و صفحات مختلف اختصاص دهم؟ می‌توانم برای بیان حقایق، از خوابم و استراحت و... بگذرم؟ آیا آمادگی نبرد رودررو با دشمن را درون خود شکل داده‌ام یا همان اکراه و ترس اجازه تفکر به این موضوعات را به من نمی‌دهند؟

نگاه عافیت طلبانه به زندگی

می‌توانیم به مسیر زندگی دو نگاه داشته باشیم: یک نگاه، نگاه هتلی است؛ یعنی زندگی جایی است برای راحتی و خوش گذرانی یا حداقل برای رسیدن به چنین زندگی‌ای تلاش می‌کنیم. باز هم دم آنهایی گرم که می‌دانند برای رسیدن به چنین زندگی‌ای باید تلاش و جدیت به خرج دهند؛ اما کم نیستند کسانی که حتی حاضر نیستند هزینه رسیدن به این زندگی هتلی را پردازند و گمان می‌کنند با لم دادن می‌توانند به این زندگی برسند. البته این را هم باید بگوییم که بسیاری از کسانی که زندگی هتلی دارند این گونه نیست که هیچ مشکلی نداشته باشند، بلکه جنس رنج‌ها و سختی‌های زندگی‌شان فرق می‌کند. شاید از جهاتی هم سخت‌تر است. فرمود: **الْمَصَائِبُ بِالسَّوِيَّةِ مَقْسُومَةٌ بَيْنَ الْبَرِيَّةِ**؛ یعنی گرفتارها به صورت مساوی بین ما تقسیم شده است. فقط حیف که ما بلد نیستیم فیلمی بسازیم و مردم را از توهّم زندگی هتلی درآوریم؛ برعکس، فیلم‌هایی می‌سازیم که دائماً مردم می‌روند در توهّم نگاه زندگی هتلی، و تصور می‌کنند که ثروتمندان مشکلی در زندگی ندارند و همه مشکلات برای آدم‌های بدبخت و بیچاره است.

نگاه قرآنی به زندگی

اما نگاه دوم نگاهی است که قرآن به ما می‌دهد. قرآن اساساً دید و نگاه به انسان می‌دهد. فرمود: **«هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ»**. بعد از مدتی که قرآن می‌خوانیم، می‌بینیم نگاهمان به زندگی کلاً تغییر کرد و نگاه درستی به زندگی یافتیم. اما نگاه دوم به زندگی، که نگاه قرآنی و واقعی است نه خیالی، نگاه جهادی به زندگی است. نام این تلاش مجدانه و خستگی‌ناپذیر در دین ما می‌شود جهاد؛ ولی جهاد عناصر دیگری هم دارد؛ مثل اینکه هدف از این سعی و

تلاش چیست؟ برای خداست یا خیر؟ اما اولین عنصر اصلی در جهاد سعی و تلاش است.

معنای دقیق جهاد پرکاری و پرتلاشی برای خداست

تا می‌گوییم جهاد، گمان می‌کنند جهاد محدود به میدان جنگ رود و مقابل دشمن می‌شود. نه، این‌گونه نیست. این جهاد در متن زندگی است. اگر مردم با مفهوم «جهاد» یاد پرکاری و پرتلاشی نمی‌افتند، به این دلیل است که ما به درستی جهاد را توضیح نداده‌ایم. جهاد چیزی از جنس پرکاری و پرتلاشی است. این حرف را به هرکسی در این عالم بزن، ببین از تو می‌پذیرد یا خیر.

سبک زندگی جهادی تنها راه رسیدن به منافع ملی

اما مسئله این است که سبک زندگی جهادی هزینه دارد. بسیاری حاضر نیستند این هزینه را بپردازند و گمان می‌کنند بدون تلاش و جهاد منافع جامعه تأمین می‌شود. خداوند متعال فرمود: «كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ»؛ «جنگ بر شما واجب شده، درحالی‌که آن را ناخوشایند می‌دارید و چه بسا چیزها که شما از آن کراهت دارید، درحالی‌که خیرتان در آن است و چه بسا چیزها که دوست می‌دارید، درحالی‌که برای شما شر است»؛ یعنی شما جنگ را دوست ندارید، ولی چه بسا جنگ با دشمن به نفع شماست. مگر دنبال منافعتان نیستید؟ اما راه رسیدن به منافع تماشای دشمن نیست، بلکه به دلِ میدان زدن است. این ذهنیت غلطی است که بدون جهاد، به منافع ملی برسیم. سبک زندگی جهادی، تنها راه رسیدن به منافع ملی است.

بسیاری از اوقات داروهایی که پزشکان برای نجات بیماران تجویز می‌کنند یا حتی گاهی عمل جراحی که بسیار دردآور هم هست، در عین اینکه ناخوشایند است، به نفع انسان است. در مقابل، بسیاری از اموری که

به ظاهر خوشایند انسان است درواقع، موجب زیان انسان می شود؛ مثل بسیاری از غذاهای لذیذی که امروزه در قالب فست فود درست شده است، اما متخصصان تغذیه آن را برای سلامت انسان مضر می دانند.

امروزه جهاد با صهیونیست ها از همین قبیل است. اگرچه در جهاد با آنان امت اسلام خسارت هایی می بیند که ناخوشایند است، اگر در این امر کوتاهی شود، خسارت های بسیار بزرگ تری خواهیم دید. به تعبیر رهبر معظم انقلاب، هزینه مقاومت از هزینه سازش کمتر است. این یک اصل روشن است.

بعضی شعار نه به جنگ راه می اندازند، اما پرسش اصلی این است که آیا با شعار نه به جنگ صلح برقرار می شود؟ بله، همه ما صلح را دوست داریم، اما راه رسیدن به صلح چیست؟ سازش با دشمن یا جنگیدن با او؟ ما هم صلح طلب هستیم، اما راه رسیدن به صلح این است که بجنگیم.

در انتهای آیه خدا می فرماید: «وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»؛ «خدا خیر و شر شما را می داند و شما نمی دانید»؛ انگار خدا می فرماید: «این حرفی که من به شما می زنم از روی علم و آگاهی و دانش است»؛ یعنی به من اعتماد کنید. چطور شما به پزشک برای علمش به دارو و درمانش که خوشایند شما نیست اعتماد می کنید؟ به من هم اعتماد کنید؛ ضرر نمی کنید.

خاطره شهید

پویانمایی

پادکست صوتی

تبیین آیه